

NVE

Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
NVE@NVE.NO

Vardar Varme viser til NVEs brev fra 2. november 2022 hvor det bes om innspill på regulering av fjernvarmeprisen, i tillegg til rapporten "Varme til riktig pris" utført av Vista Analyse 1. november 2022.

Vardar Varme vil med dette høringsvaret utrede og tydeliggjøre elementer som vi mener er viktig for helheten av den vurderingen som NVE nå skal ta stilling til med tanke på om det skal iverksettes endringer ift. de rammer som er satt om regulering av fjernvarmeprisen. I vårt høringsvar vil vi belyse fjernvarmens rolle i energisystemet, hvordan fjernvarmemarkedet fungerer samt komme med anbefalte prisreguleringsmodeller. Vi vil også kommentere på områder som Vista Analyse enten ikke har berørt, har misforstått eller der vi har et divergerende syn. Det kan også presiseres at Vardar Varme er godt kjent med høringsinnspillet fra Norsk Fjernvarme og støtter oppunder innspillene herfra.

Kort om Vardar Varmes fjernvarmevirksomhet

I Vardar Varmes fjernvarmeleveranse benytter man hovedsakelig returte og restprodukter fra skogsvirke til produksjon av varme. Historisk har det blitt investert mye for å etablere den virksomheten som nå representerer Vardar Varme. For å kunne gjøre fremtidige investeringer er det viktig med forutsigbare rammebetingelser. Fjernvarmebransjen er som øvrig energi-infrastruktur en samfunnsviktig og til dels kritisk virksomhet som må gis tilfredsstillende rammevilkår for fortsatt utvikling og bidrag i det grønne skiftet. Dagens regulering gir grunnlag for god og sunn konkurranse mellom ulike energiløsninger og fundamentet for Energilovens § 5-1 var nettopp å gi fjernvarmebransjen tilstrekkelig forutsigbarhet og trygghet til å utvikle og bygge opp den infrastrukturen vi har i Norge i dag som totalt leverer 7-8 TWh/år med fjernvarme. Dette er viktig å bygge videre på i en evt. ny regulering uten at verken fjernvarme eller andre teknologiske løsninger blir særbehandlet av hensyn til både kunde- og samfunnsverdi.

Fremtidig prismodell

Vardar Varme mener at dagens regulering fungerer, men at det er rom for forbedringer både av hensyn til kunder, NVE og bransjen selv. Vardar Varme mener det vil være mulig å forenkle dagens prisregulering både for kunder og ved evt. klagebehandling for NVE. Videre at modellen også gjøres konkurransedyktig mot kunders alternative energiløsninger samtidig som at fjernvarmebransjen gis rammevilkår for fortsatt utvikling.

Vardar Varme forslag til fremtidig prisregulering er som følger:

Videreføre dagens prisregulering mot strøm med følgende forslag til endringer:

1. Avtalefrihet
 - i. Åpne for avtalefrihet slik at bransjen kan tilby ulike prismodeller (heriblant fastpris, "tunnelprisen" etc.) til de kundene som har behov for økt forutsigbarhet og ønsker å inngå en slik avtale.
2. Spotprisavtaler
 - i. Observerbare spotpriser for både næringskunder og privatkunder basert på timespriser offentliggjort på kraftbørsen Nord Pool hvor evt. bunn-tak også kan innføres.
 - ii. Forenklet. nettleieelementet for privathusholdning/borettslag/sameier ved innføring av et fast energiledd i øre/kWh.
 - iii. Evt. makspristak eller bunn på spotpriselementet må baseres på timesverdier og ikke månedsverdier.
 - iv. Tillat et administrasjonspåslag som dekker energimåling, fakturering m.m. uten at dette skal gå til fradrag på maksprisberegningen.
 - v. Det legges til grunn at spisslast/topplast holdes utenfor prisreguleringen.

En alternativ modell kan være at det åpnes opp for frikonkurransen slik man ser fra Sverige. Vardar Varmes erfaring er at dette er et marked som fungerer bra og i god konkurranse mot alternative energiløsninger uten bruk av konsesjon og tilknytningsplikt.

Vista analyse sin modell

Vista Analyse sin modell legger til grunn en løsning som baseres på varmepumpe. I utgangspunktet kan en alternativ løsning mot varmepumper kunne fungere, gitt at dette er en faktabasert tilnærming basert på reelle og representativt utvalg fra hele Norge og i ulike klimasoner. Beregninger gjort av Multiconsult, og vist i møtet med høringsinnspill 20. januar 2023, viser derimot at den resulterende energiprisen ofte er høyere enn strøm- og fjernvarmeprisen i et normalprisår og slik sett setter vi spørsmålsteget til den analysen og det forslaget som Vista Analyse har kommet frem til. Vår oppfatning er at dette vil være en vel så krevende modell å forstå og praktisere med en kompleksitet og kanskje mer uforutsigbarhet enn med dagens modell. Det vil være en umulig øvelse å skulle sette en standard som treffer på ytelsen av en varmepumpe uavhengig av byggetype, byggstørrelse, klima, grunnforhold og andre lokale forhold. Slike øvelser gjøres allerede i dag på byggnivå når vi konkurrerer om leveranse i nye prosjekt. Det er som kjent ingen bruksplikt på fjernvarme, så fjernvarmeaktørene er uansett nødt til å forholde seg til byggenes alternativkostnad. Med andre ord løses dette seg best ved at det åpnes for avtalefrihet.

Vardar Varme vil stille seg disponible for videre dialog med NVE der vi kan videre belyse våre synspunkt og svare på eventuelle spørsmål som skulle være til vårt høringsinnspill. Vardar Varme er også kjent med høringssvar fra Norsk Fjernvarmeforening, og stiller oss som tidligere nevnt bak innspill gitt av vår bransjeforening.

Med vennlig hilsen
for Vardar Varme AS

Kjetil Bockmann – Daglig leder

Vedlegg – Høringssvar Vardar Varme

1. Fjernvarmens forretningsmodell samt rolle i energisystemet

Fjernvarmens forretningsmodell inkluderer hele verdikjeden, ikke ulikt et helintegrert energiselskap som også omfattes av reguleringer; produksjon og/eller utnyttelse av spillvarme fra overskuddsenergier, infrastrukturbygging via et distribusjonsnett samt salg og sluttkundebehandling. Kostnadsstrukturen med å etablere infrastruktur er relativt lik som for strøm. Utbygging av fjernvarme foregår i hovedsak i urbane og sentrumsnære områder og innebærer betydelige investeringskostnader grunnet store dimensjoner på rør og grøfter (vs. strøm). Et fjernvarmeselskap har heller ikke per d.d. hjemmel til å få dekket alle kostnader med større overføringsledninger. Videre betaler de fleste fjernvarmeselskap for innsatsfaktorer i energiproduksjonen gjennom kjøp av biobrensel, spillvarmekilder, strøm til varmepumper, elkjeler samt til spiss-/topplast på de kaldeste dagene, mens man mottar inntekter på evt. restavfall som skal til destruering/forbrenning. I et biobrenselanlegg er brenselkostnaden oftest den største andelen av de totale driftskostnadene. I tillegg innehar fjernvarmedistribusjonen noe høyere nettap sammenlignet med strøm. Inntektsgrunnlaget for et fjernvarmeselskap er derimot lavere enn maksprisen mot strøm (inkl. spot, nettleie og avgifter) da man ikke kan inkludere fastleddet knyttet til nettleie som grunnlag for fjernvarmeprisens makspris innenfor et konsesjonsområde.

Overnevnte forhold viser at marginene for et fjernvarmeselskap reduseres gjennom hele verdikjeden, både sammenlignet mot et helintegrert strømselskap og et nettselskap som innehar betydelig lavere risiko enn et fjernvarmeselskap. Dette gir lav lønnsomhet og underbygges av de historiske resultatene i bransjen og som er betydelig lavere enn normalavkastningen for nettselskaper. Vardar Varme og bransjen generelt opplever videre stor konkurranse mot alternative løsninger, både i nye prosjekter og hos eksisterende kunder/bygg, hvor det gjennomføres forhandlinger mellom partene der kunden til slutt velger ut ifra kriterier som miljø, kvalitet og totaløkonomi. Dette gir en sunn konkurransesituasjon, men som naturligvis setter press på lønnsomheten til bransjen.

Det er derimot viktig at NVE i sin regulering legger til rette for tilfredsstillende rammer for at fjernvarmebransjen kan sikre en lønnsom utvikling. Dette innenfor en bransje som oppleves både å være sterkt konkurranseutsatt, innehar risiko mhp. innsatsfaktorer og stor volatilitet i strøm-/energipriser samt har historisk sett gitt lav lønnsomhet.

For å klare omstillingen mot et lavutslippssamfunn, er man både på nasjonalt og lokalt nivå avhengig av å bruke energiressursene effektivt og sikre samspill mellom energisystemer. En viktig forutsetning for å lykkes med redusert klimagassutslipp er å fase ut fossil energi fra både industri og i transportsektoren. Dette setter stort press på strømmettet, sammen med ønsket om betydelig økt etablering fra ny, kraftkrevende industri og gjør at etterspørselen etter ny, fornybar kraft vil øke i tillegg til at strømmettet får utfordringer med å levere nok kapasitet. Fjernvarme avlaster kraftsystemet på de kaldeste dagene og kan bidra til at nettselskapene kan prioritere andre nettførsterkninger og at ny kraftproduksjon kan brukes til å forsyne øvrig industri, næringsliv og husholdninger.

I et kraftsystem med økende mengde ikke regulerbare kilder er all type fleksibilitet, også i energibruken, av stor nytte. Fjernvarme kan tilby slik fleksibilitet – både fleksibilitet i produksjonen av fjernvarme som kan veksle mellom brenslar og strøm i sin produksjon,

og fleksibilitet hos de kundene som kan veksle mellom bruk av fjernvarme og strøm. Dagens prisregulering setter derimot begrensninger på muligheter for ulike prismodeller i relasjon til kundegrensesnittet for mer fleksible løsninger. Dette kan enkelt løses gjennom muligheten for avtalefrihet.

Som nevnt er det termiske energisystemet og strøm komplementære systemer hvor fjernvarmen kan utnytte overskuddsenergi fra f.eks. strøm og/eller sol inn i systemet når det er overskudd av dette. Dette fremkommer også i prosjektet «Systemsmart energibruk» som er et samarbeid mellom en rekke aktører som bl.a. Statnett, Enova, Norsk Fjernvarme, Elvia, Zero mfl. Her skal man se på hvordan man i samfunnet kan utnytte alle energiresurser mer effektivt og optimalisere samspillet mellom de forskjellige energibærerne for å sikre tilgang på ren energi til elektrifisering og grønn industrivekst samtidig som man begrenser naturinngrep og ressursbruk. Mer info finnes på www.systemsmart.no.

2. Hvordan fungerer dagens fjernvarmemarked?

A) Dagens prismekanisme

Vardar Varmes fjernvarmepris er i dag tett koblet mot strømprisen iht. energiloven, slik vi opplever de fleste fjernvarmeselskaper har kobling mot. Dette er naturlig når dagens maksprisberegning har strøm som referanse og forsterkes av at NVE har signalisert svært begrensede muligheter for å tilby andre, risikobalanserende prismodeller. Strømprisen i Norge har i flere tiår vært på et meget lavt nivå, noe som også har tjent fjernvarmekundene svært godt. Koblingen med makspris mot strøm har også gitt en god forbrukerbeskyttelse i så henseende. Historiske fjernvarmepriser innhentet av Fjernvarmeforeningen viser at gjennomsnittlig fjernvarmepris over lenger tid har ligget noe lavere enn strømprisen. Dette kan skyldes flere forhold. Både at fastleddet ikke er inkludert i maksprisberegningen, at mange tilbyr rabattavtaler og/eller storkunderabatter i konkurranse med alternative løsninger samt at avregnet spotpris i fjernvarmeprisen baseres på månedesmiddel og ikke timesmiddel. Videre er det en del selskaper som ikke avregner faktiske effektverdier og i stedet tilbyr en form for abonnert effekt. For å sikre at man ikke går over makspristaket, er Vardar Varme kjent med at noen selskaper legger et forsiktighetsprinsipp til grunn for å unngå å gå over strømprisen. Til slutt er det også en del fjernvarmeselskaper som ikke har konsesjon og heller ikke tilknytningsplikt og dermed ikke definerer seg inn under maksprislovens regler og konkurrerer i stedet på det åpne markedet. Sistnevnte selskaper kan tilby andre og mer stabile prismodeller som er forutsigbare både for kunde og fjernvarmeleverandør.

De høye strømprisene som vi har sett den siste tiden har gjort at mange fjernvarmeselskaper har endret prismodellen for inneværende vinter. Privathusholdningen følger dagens strømstøtteordning hvor fjernvarmeselskapet selv må dekke alle kostnader ved denne i motsetning til strømselskaper, noe som oppleves urimelig og gir ytterligere press på lønnsomheten. For næringskunder som benytter fjernvarme som sin hoved oppvarmingskilde har Vardar Varme for vinteren 2022/2023 innført en midlertidig prismodell som gir 50 % rabatt på spotprisen over 70 øre/kWh (ekskl. mva.) og et pristak på 200 øre/kWh på spotprisen. Videre er kunder også tilbudt varianter av fastprisavtaler, som gir både kunder og fjernvarmeleverandør nødvendig forutsigbarhet.

Det er også flere andre fjernvarmeselskaper som denne vinteren har innført tilsvarende prismodeller. Prismodellen er innført med bakgrunn i de enorme svingningene av strømprisen som har vært det siste året og er av midlertidig karakter. Dette viser samtidig at dagens markedsmekanisme fungerer godt og kan være noe å bygge videre på. En større grad av avtalefrihet vil også kunne gi en større forutsigbarhet for begge parter der en tar bort risiko for denne type svingninger av pris som vi har sett i det siste f.eks. gjennom tilbud av fastpriskontrakter m.m. Det oppleves derfor som et handicap i konkurranse med elektriske løsninger at fjernvarme ikke kan tilby samme avtalefrihet som kundene får med andre alternativ.

En opprettholdelse av fjernvarmeprisen tett koblet til gjeldende strømpris i dagens volatile marked ville gitt tapt leveranse ved at kunder hadde installert andre energikilder som er mer lønnsomme ved høye strømpriser (varmepumper). Bransjen har derfor tilpasset seg dagens konkurransesituasjon ved å ha endret prismodeller for vinteren 2022/2023. Dette er gjort nettopp pga. at kundene har gode valgmuligheter og kan velge mellom ulike energiløsninger, enten dette gjelder i nye prosjekter eller i eksisterende bygg. Disse forholdene vil belyses nærmere i punktene nedenfor.

B) Tilknytningsplikt vs. bruksplikt

Byggteknisk forskrift (TEK) gir føringer for om et bygg skal tilrettelegges med et energifleksibelt varmesystem eller ikke, noe som oftest i praksis betyr en vannbåren løsning. Dette er et krav for større bygg, som fjernvarmen konkurrerer om å levere energi til, og stilles for å sikre at bygget ikke blir innelåst med kun strøm/panelovner som energiløsning. TEK sikrer økt handlefrihet gjennom hele byggets levetid for byggeier og gjør at man kan velge mellom f.eks. fjernvarme (der dette er tilgjengelig), væske-vann varmepumpe, luft-vann varmepumpe, bio-/pelletsløsning evt. i kombinasjon med ulike solløsninger.

For større bygg betyr Byggteknisk forskrift i praksis at bygget må tilrettelegges med et vannbårent anlegg hvor det vil være mulig å benytte ulike energiløsninger (fjernvarme, varmepumpe mfl.). Dette kravet skyldes derimot ikke konsesjons- eller tilknytningsvilkårene. Et bygg som er omfattet av tilknytningsplikt har heller ikke bruksplikt på fjernvarme og kan fortsatt velge sine energikilder fritt. Vardar Varme er derfor av den oppfatning at fjernvarmens prisregulering og byggregulatoriske krav gir en god forbrukerbeskyttelse og sikrer at kunden har gode valgmuligheter både i eksisterende bygg som benytter fjernvarme og ved nyetableringer. Vardar Varme opererer i områder med og uten konsesjon samt med og uten tilknytningsplikt hvor vi opplever konkurransesituasjonen både som stor og lik på tvers av geografier/land. Dette skyldes både de regulatoriske forhold som gir kunden valgmuligheter samt som følge av et velfungerende leverandørmarked som tilbyr en rekke alternative energiløsninger.

C) Kommentar til «innlåsingeffekten»

I rapporten fra Vista Analyse fremstilles det som at fjernvarmekunder har en stor grad av innlåsingeffekt. Vardar Varme erfarer ut fra slik markedet fungerer i dag at dette ikke er tilfellet og at det er stor konkurranse hvor kunder kan velge andre energiløsninger. Dette gjelder uavhengig av type bygg og om det er nyetableringer eller eksisterende bygg. Vi har eksempler på kunder som går fra varmepumpe til fjernvarme og motsatt. Dette kan de gjøre i og med at de har vannbårne anlegg og har tekniske rom som gir disse mulighetene. Omfanget av leverandører med alternative løsninger er stadig voksende og konkurransen oppleves dermed som høyst reell. Nedenfor trekker vi

frem noen momenter som belyser disse forholdene og som viser hvilken handlingsfrihet byggeiere har mhp. energiløsninger, selv innenfor konsesjonsområder og med tilknytningsplikt.

Byggteknisk forskrift har gjennom mange år stilt krav om et eget «fyrrom» / teknisk rom, noe som også er gjeldende i dag. Dette betyr at alle større bygg som enten i dag blir, eller tidligere har blitt, tilknyttet fjernvarme, skal ha avsatt et definert areal mhp. å kunne etablere egne energiløsninger. Det at bygget også har krav om å ha et energifleksibelt varmesystem gir dessuten økt valgfrihet i motsetning til om bygget hadde vært helelektrisk. M.a.o. skal det i utgangspunktet finnes både tilgjengelige arealer for å installere en lokal energiløsning samt at det interne distribusjonssystemet i bygget også er tilrettelagt for å benytte ulike energifleksible løsninger.

Overnevnte forhold gir et godt bilde på at byggeforskriften sikrer handlingsfrihet og god beskyttelse for kunder av både nye og eksisterende bygg mhp. å kunne velge preferert energiløsning. Vardar Varme opplever også at det finnes et velfungerende leverandørmarked av ulike energiløsninger uavhengig av type bygg og kunde. Det har også fra ulike hold blitt omtalt bristende kunnskap om energimarkedet og at dette også kan gi en form for innlåsingseffekt. Med økende volatilitet innen energimarkedet samt teknologisk utvikling av ulike energiløsninger (jf. sol mfl.), må det derimot forventes at byggrepresentanter/-eiere bør tilegne seg basiskunnskap om energimarkedet uavhengig av om dette gjelder et næringsbygg eller beboere gjennom borettslag/sameier.

Vardar Varme mener at det med dagens konsesjons- og tilknytningsvilkår i realiteten er neglisjerbar grad av innlåsingseffekt. Dette underbygges også gjennom to ulike støtteordninger hos Enova hvor kunder av både nye og eksisterende bygg (jf. konseptutredninger og støtte til energisentraler) kan søke om støtte til ulike energiløsninger.

3. Forslag til regulering av fjernvarmeprisen

A) Anbefalt løsning: Forenkling av dagens makspris mot strøm samt muligheten for å tilby andre prismodeller gjennom avtalefrihet

Vardar Varme har fjernvarmevirksomhet 2 steder i Norge. Her opererer vi med forskjellige fjernvarmepriser hvor disse er koblet til spotpris i gjeldende forsyningsområde og lokal nettareff, i henhold til energilovens retningslinjer. Vi skiller heller ikke på om kundene er omfattet av tilknytningsplikt eller ikke og tilbyr i utgangspunktet en standard tariff for å sikre at vi er innenfor makspristaket. Kundene har gjennom flere tiår nytt meget godt av koblingen mot strøm som følge av lave strømpriser. Videre har dette gitt kundene et referansepunkt med tanke på sammenligning mot strøm, i tillegg til en god forbrukerbeskyttelse.

Vardar Varme er enig i at det er rom for å forenkle prisreguleringen sett både fra kunde og NVEs ståsted samt å vurdere å dempe prisvolatiliteten i urolige tider. Vardar Varme foreslår derfor følgende justeringer innenfor dagens makspristak for strøm:

- Vardar Varme foreslår at fjernvarmetariffens kobling mot lokal nettleie fortsetter for næringskunder, mens den forenkles for privathusholdning/borettslag/sameier.
 - Næringskunder er profesjonelle aktører og vil normalt være godt kjent med dagens tariffstruktur på strøm. Denne tariffstrukturen vil gjøre seg gjeldende også dersom kunden velger å installere en varmepumpe. Vardar

Varme anbefaler derfor at dagens lokale nettleiemodeller videreføres som grunnlag iht. dagens praksis.

- For privathusholdning/borettslag anbefales det en forenklet løsning av hensyn til å gjøre det enklere for ikke-profesjonelle aktører samt overkommelig å vurdere om prisen er innenfor lovverket ved evt. klagebehandling. Det finnes flere alternativer hvor ett forslag er å sette et fast, årlig energiledd i øre/kWh (hvor effektkostnaden er inkludert), som inflasjonsjusteres jevnlig. Alternativt definere en standardbolig med effekt og energiprofil gjennom døgnet og året. Med en slik modell, kan man legge inn lokal nettleie og få ut hva prisen i øre/kWh ville vært i en referanseleilighet uten fjernvarme.
- Offentlige avgifter følger iht. dagens praksis.
- Et fjernvarmeselskap kan i utgangspunktet ha samme utfordringer som i strømmettet med hensyn på effektbegrensninger. Det er derfor viktig at kundene får samme insitamant på fjernvarme som på strøm når det gjelder å utjevne sitt forbruk. Dette tror vi best løses gjennom å opprettholde effekttariffering på næringskunder, som normalt utgjør den klart største andelen av leveransevolumet. Dette gir god ressurseffektivitet hos et fjernvarmeselskap som gjør at man fremover kan utnytte enda mer oversuddsenergi som strømmer jevnt året rundt og vil igjen kunne avlaste strømmettet ytterligere.
- Vardar Varme foreslår en forenkling av dagens spotpris innenfor de til enhver gjeldende prisområdene.
 - Det er store forskjeller innad i bransjen hvorvidt et fjernvarmeselskaps kostnader er korrelert til utviklingen av strømprisen eller ikke. Dette avhenger av type innsatsfaktor i fjernvarmeproduksjonen som for eksempel bruken av varmpumper samt graden av el.kjeler i nettet, både som grunnlast og topplast, i tillegg til størrelsen på og temperaturer i nettet (jf. pumpedrift av vann i distribusjonsnettet). Forslag til løsning bør derfor balansere risikoen som et fjernvarmeselskap opererer med mhp inputfaktorer opp mot demping av volatiliteten for kunde, i tillegg til en forenkling for NVE.
 - Det vil være mulig å dempe de store svingningene i spotprisen innad i de ulike områdeprisene gjennom ulike modeller. En løsning er å benytte løpende priser over en relevant periode som grunnlag for maksprisberegningen. Et annet alternativ er at maksprisreguleringen mot strøm kun gjelder innenfor "normalpriser" (tunell-pris), men hvor prisen dempes ved økende eller synkende priser. h
 - Offentlige avgifter følger iht. dagens praksis.
 - Skulle NVE velge å opprettholde dagens spotpriskorrelasjon, må denne basere seg på timesverdier og ikke månedsmiddel. Årsaken til dette er at fjernvarmeselskapets kostnader til strøm som innsatsfaktor forholder seg til timesverdier. Det samme gjelder kundens alternativ gjennom både direktevirkende strøm til oppvarming eller bruk av varmpumpe. Videre vil timesverdier gi insitamant for energieffektivisering hos sluttkunder gjennom økt mulighet til å redusere og flytte effektpådrag. Det vil derfor være urimelig at fjernvarmeprisen skal forholde seg til månedsmiddel slik tilfellet er per d.d. når både våre innsatsfaktorer og kunders alternativ er

knyttet til timesverdier. Dersom NVE derimot velger en regulering basert på spotpris på historiske priser, tar denne kun hensyn til en flat forbruksprofil gjennom året basert på måneds-/årspriser. Dette vil ikke gi et riktig bilde av en kundes reell alternativ, og et fjernvarmeselskaps faktiske kostnader, hvor størsteparten av fjernvarmeforbruket i all hovedsak skjer i de kaldeste delene av året hvor både innsatsfaktorer og strømprisen er høyest. Det blir derfor viktig at en historisk prisreferanse tar innover seg et økt påslag som skyldes at man ikke opererer med reelle timesverdier basert på kundens faktiske forbruk.

- Vardar Varme foreslår at det må være mulig å ta et administrativt påslag knyttet til energimåling, fakturering og økt IT-sikkerhetskrav, utover pristaket.
 - I dagens prisregulering holdes det årlige fastleddet man finner på nettarrifledet utenfor maksprisberegningen. Dette opplever Vardar Varme som uheldig, spesielt etter innføring av ny nettleiemodell der store deler av nettleien er lagt på effektledd og således vil holdes utenfor maksprisberegningen..
 - Fjernvarmebransjen opplever mange nye krav i markedet både gjennom regulatoriske forhold og fra kunder knyttet til energimåling og datatilganger. Dette omfatter krav om stikkprøvekontroller (jf. Justervesenet), krav om automatisk avregning og individuell måling (Energieffektiviseringsdirektivet), stadig strengere krav mhp. cybersikkerhet samt mulig innføring av nye effekttariffer også for privatkunder. Vardar Varme har også mange henvendelser fra kunder om å få tilgang på energidata tilsvarende som timesverdier på strøm og sanntidsdata, i tillegg til etterspørsel om mer bistand til å energi optimalisere kunders egne anlegg samt tilgang på rapporter og varslinger ved feil på kundens anlegg. Dette er det å tilby da alle disse forholdene krever betydelig utviklingskapasitet, store investeringer, mer administrative oppgaver samt økt krav til digitalisering og sikre IT-plattformer. For et strømmettselskap vil man i større grad få inndekning på disse forholdene bl.a. gjennom fastleddet, noe som et fjernvarmeselskap ikke har mulighet for i dag. Vardar Varme ber derfor NVE tilrettelegge for å kunne ta et administrativt påslag for å sikre at bransjen får kapasitet (og inntekter) til å kunne tilby sikre og fremtidsrettede digitale tjenester både for å opprettholde leveringssikkerheten, men også for at bransjen skal kunne utvikle seg i tråd med markedsbehov og i parallell med nettselskaper, som også har en regulering ved seg.
 - Enova krever i sin støtteordning for å installere varmepumpe etablering av energimåler for å sikre oversikt over varmepumpens energieffektivitet. Dette viser at det sannsynligvis vil bli etablert en egen energimåler med tilhørende innsamlingskostnader også til alternativet med fjernvarme.
 - Vardar Varme anbefaler at NVE fastsetter et administrativt påslag iht. de behov og krav som er beskrevet ovenfor. Alternativt at det fastsettes et årlig fastledd innenfor de ulike kundegruppene.

- Vardar Varme foreslår at det innføres mulighet for avtalefrihet

- Vardar Varme er av den oppfatning at en prisregulering kun må pålegges der bygg er omfattet av tilknytningsplikt innenfor et konsesjonsområde. Det må derimot åpnes opp for at partene har anledning til å inngå privatrettslige avtaler utover prisregulering iht. energiloven.
 - Dagens maksprisregime har en betydelig svakhet ved seg ved at NVE tolker at det kun skal være fjernvarmeleverandøren som løper risiko ved andre prismodeller som f.eks. en fastprisavtale, selv når disse inngås frivillig mellom partene. Dette er en urimelig ubalanse som samtidig bidrar til å hindre utvalg av ulike prismodeller. Dette går også på tvers av muligheter man har i strømmarkedet eller ved alternative løsninger som varmpumpe (jf. fastprisavtaler på strøm), og går også mot regjeringens ønsker om et bredere utvalg fastprisavtaler i strømmarkedet.
 - Avtalefrihet vil muliggjøre at fjernvarmeleverandører kan tilby ulike prismodeller utover dagens pristak mot strøm gjennom bunn og tak («tunnel»), fastpris, varmpumpe-tariff etc., og tilpasses bedre kunders og fjernvarmeselskapers behov for mindre volatilitet i priser og sikre mer forutsigbarhet også mhp. lønnsomheten til bransjen.
- Vardar Varme mener at spisslast-/topplastleveranse må holdes utenfor planlagt prisregulering
 - Vardar Varme oppfatter at NVE i utgangspunktet ikke innbefatter spisslastleveranse i dagens maksprisregulering. Dette synet støtter vi og blir svært viktig også å videreføre i en evt. ny eller justert modell.
 - Produksjonsprisen til et fjernvarmeselskap ved å levere til et bygg kun på de kaldeste dagene er betydelig høyere sammenlignet med å levere grunnlast gjennom hele året. Videre gjøres dimensjoneringen av både produksjon og fjernvarmenett med bakgrunn i de kaldeste dagene. En spisslast/ backup-kunde kan i enkelte tilfeller benytte fjernvarme noen få dager/uker og bidrar dermed lite økonomisk til fjernvarmeleverandøren og kan anses å være «gratispassasjer». Det vil ikke være riktig at slike kunder, og som setter føringen på dimensjoneringen av både nett og produksjon, skal ha samme prisregulering som grunnlastkunder som benytter fjernvarme hele året.
 - Vardar Varme mener at en spisslastleveranse kan defineres som en fjernvarmeleveranse som dekker kun deler av byggets oppvarmingsbehov. Herunder at bygget, i tillegg til fjernvarme, er utstyrt med andre aktive varmekilder slik som varmpumper, elkjeler, biokjeler mv.
 - Vardar Varme foreslår at NVE tydeliggjør muligheten for å inngå avtalefrihet når det gjelder å få inndekning også på overføringsledninger
 - Energiloven tillater fjernvarmeselskapet å ta betalt for inntil de faktiske kostnader for nettpåkoblingen, men ikke til overføringsledninger. Dette kan i visse tilfeller hindre utbygging av fjernvarme selv om kunden ønsker dette.
 - Det er til syvende og sist kunden som er i føringen til å bestemme om bygget ønsker å benytte fjernvarme eller ikke (jf. Ikke bruksplikt). Erfaringsmessig betyr dette at kunden vurderer investeringer og faktiske energikostnader med fjernvarme vs. alternativer (f.eks. varmpumpe).

- Det bes derfor om at NVE tydeliggjør muligheten for å kunne inngå privatrettslige avtaler også når det gjelder påkoblingsavgiften mellom partene, på lik linje med at vi ber om at NVE også åpner for avtalefrihet når det gjelder å kunne tilby andre prismodeller.

Ved kundens vurdering av alternativ som f.eks. varmepumpe, vil en slik løsning også måtte forholde seg til effekt og spotpris, med kobling mot strøm. Her kan kunden inngå ulike strømvavtaler for innsatsen i varmepumpen basert på spotpris, variabel eller fastprisavtaler. Foreslåtte tiltak fra Vardar Varme vil både gi aktuelle fjernvarmekunder mindre variasjon i sine energikostnader med fjernvarme enn hva dagens prisregime tilsier og mot evt. varmepumpealternativ. Videre vil beregningsgrunnlaget for fjernvarmeprisen bli noe enklere å forholde seg til, spesielt for privatkunder/borettslag/sameier. Vardar Varme er også av den oppfatning at overnevnte forslag til justeringer vil være enklere og raskere å gjennomføre enn alternative modeller, og trolig med lavere konfliktnivå. Samtidig vil dette også gi enklere beregninger både for kunder og for NVE med mindre variabler mhp. input og hvor disse finnes fra datagrunnlaget som NVE allerede har i dag. Bruk av avtalefrihet hos de kunder som ønsker å avvike maksprisen mot strøm, vil også redusere behovet for, og mengde, klagebehandling samt bidrar også til å bedre balansere risikoen for et fjernvarmeselskap.

B) Alternativ løsning: Fri konkurranse på lik linje med Sverige.

Sverige har i dag en høy tetthet av fjernvarme gjennom en utbygging som har vart i flere tiår. Dette har gjort at fjernvarme forsyner hele 50 % av all oppvarming av bygg i Sverige og tilsvarer en energileveranse i overkant av 50 TWh/år.

Konkurransen i Sverige baseres på frikonkurranse uten verken konsesjoner eller tilknytningsplikt. Dette har gjort at fjernvarmeprisen konvergeres i stor grad mot kundens alternativ som anses å være varmepumpe. M.a.o. ser man priser som ligger en del under strømprisen, og som nettopp skyldes at kunden har alternativer enten dette gjelder nyoppføringer eller i eksisterende bygg. Dette viser at markedsprisen vil tilpasse seg kundens reelle alternativ og viser også at Vista Analyse sin antakelse om at det er innlåsingeffekt og frykt for høye priser ikke stemmer når man ser på det svenske markedet som har relevans i sammenligning med det norske.

En fri konkurranse vil åpenbart forenkle arbeidet til NVE. For å sikre transparens rundt priser foreslår Vardar Varme at det ved valg av denne modellen etableres en årlig, offentlig tilgjengelig statistikk over fjernvarmeprisen til de ulike selskapene innenfor kategorien privatkunde/borettslag og næringskunde (jf. standardforbruk) og som meldes inn til NVE, tilsvarende modell fra Sverige. Videre at det etableres en overgangsløsning hvor dagens maksprismodell mot strøm videreføres i en periode, men hvor det åpnes for å inngå avtalefrihet mellom partene. Praksisen med konsesjon og tilknytningsplikt vil naturligvis også fjernes.

4. Kommentarer jf. rapport fra Vista Analyse vedr. prisregulering mot varmepumpe

Fjernvarmebransjen har samlet sett både lang og bred erfaring fra bruk av varmepumper i energiproduksjonen. Det samme har Vardar Varme gjennom bruk av væske-vann varmepumper. I vår kundedialog møter vi også ukentlige forespørsler

og/eller diskusjoner rundt bruk av lokale løsninger basert på varmepumper. Videre har vi også erfaringer fra kunder som har investert i egne, lokale løsninger med egen backup fra elkjeler eller med fjernvarme som topplast, både i ny og eksisterende bygningsmasse. I etterkalkuleringer herfra har vi erfaringer med at avstanden mellom kart og terreng kan være enorm.

I rapporten til Vista Analyse har de forsøkt å fremstille noen tall som grunnlag for en maksprismodell. Dersom NVE velger å benytte en væske-vann varmepumpe som maksprisgrunnlag, må det forventes at det gjøres en erfaringsinnhenting basert på et betydelig representativt utvalg av anleggs faktiske ytelser (og ikke pga. antagelser og teori) og som kan danne grunnlaget for en faktabasert tilnærming.

Rapporten fra Vista har betydelige mangler når det gjelder faktiske og realistiske input for en varmepumpe. Det finnes allerede i dag dokumentasjon rundt en varmepumpes faktiske ytelse utført av selskaper som Norsk Energi, Profu, Multiconsult og Thema Consulting. Videre innehar Oslofjord Varme unik driftserfaring over lang tid på varmepumper hvis erfaring vil være sentral for å sikre mest mulig riktig input i modellen. Vardar Varme støtter seg også på innspill fra Norsk Fjernvarmeforening, Celsius mfl. og vil derfor ikke gå i detaljer på inputparametere i dette høringsvaret. Det må derimot kommenteres på noen forhold som anses feilaktig mhp. forståelsen av en kundes alternativ basert på en varmepumpe.

- De klimatiske forholdene varierer svært mye i Norge. Dette setter betydelig føringer på ytelsen til en varmepumpe og fjernvarmens konkurransedyktighet og vil gjøre det krevende å finne en felles "norm" på COP som skal være relevant i hele Norge. Alternativet kan være å klimakompensere forbruket innenfor ulike områder.
- En mist like stor utfordring vil være å finne riktig systemvirkningsgrad på varmepumpen da dette er avhengig av mange forhold heriblant alder på bygget, type bygg, varmesystemets temperaturer, klimatiske forhold, driftskompetanse etc.
- Det er i flere byer restriksjoner mhp. boring av brønner, noe som gjør at væske-vann varmepumpe ikke nødvendigvis vil være representativ.
- En varmepumpe har begrenset grad av effektavlastning på de kaldeste dagene.
 - Det må hensyntas ekstra investeringer i reserve/backup basert på elkjeler inkl. anleggsbidrag til nettselskap på strøm samt mulige kostnader knyttet til trafo.
 - Det må beregnes energipris på spisslastproduksjonen fra elkjeler på de kaldeste dager da innslaget av varmepumpe vil være lavt/neglisjerbart i dette tidsrommet.
 - Det må beregnes energipris på backup produksjon fra elkjeler ved vedlikehold og utfall ved uforutsette hendelser.
 - Overnevnte gjør at Vista Analyses energiledd feilaktig har blitt inkludert både spisslastproduksjonen og backup gjennom en felles COP-faktor, noe som gir en urealistisk høy ytelse gjennom hele året og samsvarer ikke med hvordan et faktisk anlegg fungerer.
 - En varmepumpes andel av oppvarming, tappevann og gatevarme må også hensyntas, evt. med økte investeringer og/eller økt spisslast.
- Vista Analyse utelater parametere i strømprisen som en varmepumpe ville blitt beheftet med

- Vista Analyse mener at en rekke forhold skal holdes utenfor fjernvarmens makspris med argumentasjon om at disse forholdene gjenspeiler nett-/strømprisen og ikke nødvendigvis fjernvarmens produksjonspris og kunders alternativ. Når utgangspunktet er prisregulering mot varmpumpe, vil det være uriktig å utelate kostnader som en varmpumpe faktisk ville hatt (elavgift, Enova, begrenset effektpådrag, faktisk spotpris, drift & vedlikehold, begrenset investeringskostnader).
- Utelatt drift og vedlikeholdskostnader samt uforutsette kostnader
 - Det er ikke hensyntatt noen forhold knyttet til drift og vedlikehold, noe som gir et svært uriktig bilde av kundens alternativ.
 - Det mangler f.eks. servicekostnader, eget driftspersonell samt tid til administrasjon og drift, vakthold med beredskap, kompetanseheving, forsikringer, krav om årlig lekkasjesøk etc. Multiconsult har nylig utarbeidet en rapport som gir et godt bilde på hva de faktiske driftskostnader er for noen referanseanlegg.
 - Det må i en alternativvurdering også inkludere uforutsette kostnader og driftsstans, slik reelle anlegg også opplever fra tid til annen.
- Ikke hensyntatt reinvesteringer i levetiden.
 - En varmpumpe vil ha behov for reinvesteringer for ulike komponenter innenfor levetiden, heriblant kompressorer m.m.
- Spotprisens 10-års horisont med tilbakevirkende kraft reflekterer ikke de faktiske kostnadene til en varmpumpe i dag.
 - Vardar Varme har forståelse for at man ønsker en mer stabil fjernvarmepris jf. dagens strømpriser. Bruk av 10-års priser oppfattes derimot sterkt urimelig pga. at en varmpumpe må forholde seg til dagens spotpriser (timespriser), på like linje med inputfaktorer også i et fjernvarmeselskap.
- Det bør inkluderes muligheten for å hensynta et årlig administrativt påslag jf. innspill lenger opp.
- Den samfunnsøkonomiske gevinsten med fjernvarme bør hensyntas i rammevilkår for fjernvarmebransjen
 - Bruk av fjernvarme har en åpenbar samfunnsøkonomisk gevinst når det gjelder besparelser i strømmettet, produksjon og evt. redusert naturinngrep, i motsetning til kun bruk av varmpumpe som vil gi begrenset grad av gevinster på strømsystemet.
 - Videre er det også på bygnivå gevinster gjennom mindre arealbehov ved fjernvarme vs. varmpumpe og som kunder kan utnytte til andre formål, enklere driftsforholdsforhold, leveringssikkerhet m.m.
 - Det er viktig at bransjen får rammevilkår som gir en rimelig avkastning dersom NVE fortsatt ønsker en regulering av bransjen.

Det er til en viss grad forståelig at NVE ønsker å vurdere en væske-vann varmpumpe som alternativ til fjernvarmeforsyning. Vardar Varme har over tid opplevd en god og sunn konkurranse fra varmpumper, både i nye prosjekter og i eksisterende bygg. Vardar Varme ser at økende energipris gir økt konkurransekraft for varmpumper. Dette har ført til at en rekke selskaper har endret prismodellen som følge av høye fjernvarmepriser. Dersom det skal benyttes varmpumpe som makspris, forventer Vardar Varme at det benyttes en faktabasert tilnærming med bakgrunn i reelle ytelser fra omfattende referanseanlegg og som er gyldig i hele Norge. Foreløpige vurdering

presentert av Vista Analyse gir et overraskende lite representativt bilde av prisen for en varmepumpe uten å hensynta faktiske drifts- og investeringsforhold. En foreløpig vurdering av maksprismodellen som Vista Analyse foreslår, basert på historiske strømpriser, viser at fjernvarmeselskaper ville fått inntekter tilsvarende nivå i 2020. Dette året fikk man historisk lave priser, noe som også gav svært krevende og mange røde tall i fjernvarmebransjen. Det sier seg selv at dette ikke ville vært en bærekraftig modell for verken Vardar Varme eller bransjen for øvrig.

5. Oppsummering med anbefalinger

Vardar Varme mener at dagens regulering fungerer godt, men at det er rom for forbedringer både av hensyn til kunder, NVE og bransjen selv. Vardar Varme mener det vil være mulig å forenkle dagens prisregulering både for kunder og ved evt. klagebehandling for NVE. Videre at modellen også gjøres konkurransedyktig mot kunders alternative energiløsninger jf. varmepumpe samtidig som at fjernvarmebransjen gis rammevilkår for fortsatt utvikling.